

A szabolcsi Székely temploma

2012 augusztus 22. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Magyarországnak a középkorban nemcsak keleti – Ázsia fel?li – határát ?rizték harcosok, hanem a Dunántúl nyugati vidékét és a Morva folyóra lejt? Kárpátok el?terét, de még a bels? gyep?ket is megbízható katonák vigyázták az Árpád-házi uralkodók idejében. E királyi fegyveresek soraiban a megyeriek – magyarok – mellett több szövetséges törzs és csatlós nép férfijai szolgáltak, akiket tudatosan és szervezetten, családostul telepítettek le az ország fontos – többnyire üres – területeire. Ezért találkozhatunk a türk eredet? beseny?, kun, úz és gömör?r, a kaukázusi káliz és jász, valamint a titokzatos eredet? székely nép nevével hazánk szinte bármelyik szegletében – ez utóbbival többször is sorozatunkban, legutóbb a Tolna megyei Nagyszékely esetében (2011. január 15.).

A nagyváradi káptalan évkönyveiben 1213-ban bukkant fel els?ként a bihari Székelyhíd neve, Secul alakban, a szabolcsi villa Zekul falu egy 1284. évi oklevélben szerepel el?ször, amelyet a Zichy-okmánytárban ?riznek. Az Alföld északkeleti peremét – a Vereckei-hágó „orosz kapuját” – biztosító bels? ?rvidéket a Nagyecsedt?l Nagydobos, ?r és Beseny?d falvakon át Székelyig kanyarodó vonal rajzolja körül. Székelyt Szabolcs vármegye egyik legrégebbi településének tartja a történeti irodalom, amely már a X. században is lakott hely lehetett. Három évtizeddel els? említése után, 1316-ban már név szerint ismerjük a község birtokosait, a német Hontpázmány nemzetségbeli Bánki L?kös fiai személyében. 1324-ben született megegyezés az egri káptalan el?tt Zekul birtok felére vonatkozóan – beleértve a helyi, Szent Mihály arkangyal tiszteletére felszentelt egyház kegyúri jogainak felét is – a Balogsemjén nembeli Ubul és rokonai között. Az 1327 és 1329 közötti Szent György-napok egyikét követ? szombaton kelt levélben Nagysemjéni László tiltakozott Szabolcs vármegye alispánja és szolgabírája el?tt a templom kelyhének és könyvének Csépán fia L?rinc általi elorzása miatt. A következ? évtizedben Ubul dédunokája, Nagysemjéni Mihály fia László lovag – a nagykállói Kállay família ?se – kezére került Székely, az 1331-ben kiadott királyi adománylevelet 1427-ben meger?sítette Luxemburgi Zsigmond is. A falu XVI. századi földesurai között a Báncsay, L?vey és a Zoltán családokat találjuk, a csepei Zoltánok még a XVIII. század végén is helyben voltak. Közben, 1744-ben két forrás is arról tudósít, hogy Székely községnek van helvét felekezet? egyháza és prédikátora, ugyanakkor egy használaton kívüli, nagyrészt elpusztult katolikus templomról is történik említés. Az egri egyházmegye által 1799-ben megejtett vizitációs jegyz?könyv szerint a kevés számú helybeli katolikus számára Zoltán Pál úr tartott fenn egy kis kápolnát a házában.
Biztosan tudható tehát, hogy a település Szent Mihály-parókiája már 1324 el?tt létezett, a szóban forgó templom pedig csakis a most is meglév? református egyház lehetett. A 4-es f?út déli oldalán fekv? község közepén, kisebb domb tetején található épület els? látásra még régebbinek, XIII. századinak mutatkozik. Téglából készült, keletelt tengely?, egyhajós templom, félköríves szentéllyel. Bels? hossza 15, szélessége hat méter, apszisa alig

keskenyebb a hajónál.

A hajó déli oldalához két er?s pillér simul, a falon három román stílusú ablak nyílik, egy negyediken keresztül jut be világosság a szentélybe. Egy-egy átlós irányú pillér támasztja a nyugati homlokzat sarkait, az itt lév?, enyhén csúcsíves béllet? bejárathoz nyolc lépcs?fokon lehet feljutni. A hajó északi oldalát korábban szintén támpillér biztosította a kid?lés ellen, amelyet valamiért elbontottak, és fatámasztékot ácsoltak helyette. A torony nélkül épült egyház nyeregtetején deszka harangtornyocska „lovagol”, gombja 15 méter magasságban van a földt?l, 260 és 150 kilós harangját 1934-ben öntötte Sopronban Seltenhofer Frigyes.
A legutóbbi falkutatások egyértelm?vé tették a templom egészének román-gótikus átmeneti stílusú mivoltát, amelyen a további középkori – XIV–XV. századi – renoválások mit sem változtattak. A bels? vakolat alól freskók töredékei t?ntek el?, köztük egy koronás király arcképe a hajó délkeleti sarkában, és ki tudja, mit rejtenek még az öreg, bemeszelt falak. A helybeli hívek és a község lakói türelmetlenül várják, hogy a régészeti kutatás után mihamarabb használatba vehessék kedves templomukat.

Ludwig Emil - mno.hu

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

Ajánló